

Synthese van de politieke verbintenissen Lente van het Leefmilieu

2 juli 2008

Workshop “Milieu en gezondheid”

Maatregelengroep 3: Gevaarlijke stoffen en producten

Maatregelen waarvoor een politiek akkoord bestaat

REACH: beter innoveren, informeren en implementeren

Maatregel 11: Het beroep op alternatieven systematiseren

➤ Beschrijving van de maatregel

Om vervanging systematisch aan te moedigen hebben alle Belgische actoren zich ertoe verbonden om in het communautaire kader dat vastgelegd is door de Verordening en op nationaal niveau de beschikbaarheid van alternatieven op hun niveau te promoten.

Tot ernstige bezorgdheid aanleiding gevende stoffen (SVHC) zullen op soortbasis worden verboden:

- kankerverwekkende en mutagene stoffen of stoffen die toxisch zijn voor de voortplanting (CMR),
- persistente stoffen, bioaccumuleerbare en toxische stoffen (PBT)
- zeer persistente stoffen met een hoog bioaccumulatie potentieel (vPvB).

Maar andere stoffen, met name stoffen die het endocriene systeem verstoren, zullen alleen geval per geval in het vergunningssysteem worden opgenomen, als blijkt dat ze eveneens grote risico's opleveren.

Deze stoffen moeten eerst worden geïdentificeerd (bijlage XV), op basis van een vrijwillige arbeid van de lidstaten of bij gebrek daaraan door de Commissie. Aan de 1ste lijst zullen bijvoorbeeld 6 lidstaten vrijwillig meewerken; de toekomstige lijsten zullen op basis van een ongoing process worden opgesteld. Er worden momenteel wetenschappelijke (eigenschappen enz.) en sociaaleconomische criteria uitgewerkt met een EU-methodologie om ze te identificeren.

Zodra de weerhouden stoffen zijn geïdentificeerd, zullen ze op een lijst worden geplaatst met stoffen die in aanmerking komen voor een vergunning. Ter herinnering: wat niet expliciet wordt toegelaten, zal verboden zijn.

De ondernemingen moeten dus ondersteund worden zodat hun vergunningsdossier in de best mogelijke omstandigheden wordt behandeld.

Nadat men op basis van de kwantitatieve REACH-criteria (PBT, High Volume et Wide dispersive use) prioriteiten heeft gesteld, rekent men op 20 tot 25 stoffen die jaarlijks kunnen worden verwerkt, op een totaal van 800 + 500 stoffen.

Er zijn 2 manieren om de vergunning te verlenen:

- als de aanvrager bewijst dat het risico naar behoren wordt beheerst, wordt de vergunning altijd verleend, zelfs als er geschikte alternatieven voorhanden zijn;
- als het risico niet naar behoren wordt beheerst, kan de vergunning alleen worden verleend als de sociaaleconomische voordelen zwaarder wegen dan het risico en als er geen veiligere alternatieven bestaan. (alle PBT zullen op die manier worden behandeld)

De kandidatenlijst en bijlage XIV vormen het startpunt van een sterk signaal:

- Om de **industrie** aan te zetten tot vervanging zonder dat men noodzakelijkerwijs wacht tot de vergunning wordt verleend.
- Ze fungeren eveneens als referentie voor de **bestemmingen van de artikelen** in de productieketen;
- En voor de **consumenten**, die recht hebben op informatie over deze producten. Elke leverancier van een artikel uit de bevoorradingsketen dat een stof bevat die aan een vergunning is onderworpen, moet namelijk op aanvraag van de consument voldoende en beschikbare informatie verschaffen die de consument nodig heeft om het artikel veilig te kunnen gebruiken. Deze informatie zal eveneens automatisch in de hele bevoorradingsketen worden doorgegeven.

➤ **Standpunt van de stakeholders**

De meesten waren er zeker voor te vinden om de pistes van het reglement te exploiteren om het gebruik van alternatieven te bevoordelen en aan te zetten tot innovatie om zo over die alternatieven te kunnen beschikken.

De vertegenwoordigers van de ondernemers zijn echter niet overtuigd van de toegevoegde waarde. Wel zal er volgens de vertegenwoordigers van de ondernemers prioritaire ondersteuning vereist zijn van KMO's op zoek naar alternatieven voor (mogelijks) wegvallende stoffen en dit trouwens los van de autorisatie, gezien er ook tijdens het registratieproces stoffen kunnen wegvallen (het alternatief hoeft geen andere stof te zijn, maar kan ook een andere productiemethode zijn).

De vertegenwoordigers van het bedrijfsleven zien geen toegevoegde waarde in het in basisdocument voorgestelde. Ze betwisten dat er ter zake aandacht moet gaan naar "minder gevaarlijke" stoffen, aangezien zij stellen dat de focus moet gaan naar minder risicovolle stoffen of toepassingen ervan. Door de dynamiek zoals volgend uit het regime opgelegd door de REACH-Verordening zal er voor vergunningsplichtige stoffen reeds automatisch gestreefd worden naar substitutie.

Aanmoedigingen voor "groene chemie", ontwikkeling van alternatieven:

De vertegenwoordigers van de ondernemers vragen zich ook af of financiële stimulansen op het niveau van een klein land als België veel verschil kunnen maken (België is geen eiland ...).

FOD milieu: stimuleren van innovatie is het enige bruikbare voorstel, ook omdat het inspanningen van alle betrokkenen impliceert en kan bijdragen tot een betere competitiviteit doordat men op die manier voorsprong kan nemen op concurrenten waarbij een hogere bescherming van de gezondheid en van het milieu wordt gewaarborgd (aanmoediging van de ontwikkeling van alternatieven via stimuli op alle niveaus lijkt dan ook zeker nuttig) (uiteraard is dit minder relevant waar er reeds een verplichting tot substitutie voortvloeit uit REACH, wel is het relevanter in het stadium van de kandidatenlijsten voor stoffen die voorwerp kunnen zijn van autorisatie).

➤ **Politiek engagement**

In overleg met de bevoegde collega's en de sector, zal de federale minister bevoegd voor leefmilieu waakzaam zijn opdat:

- België een vrijwillige bijdrage zal leveren voor minstens EEN SUBSTANTIE voor te stellen, onder het mom van VERY HIGH CONCERN (niet voor de 1ste lijst met kandidaten voor vergunning die voor 1/6/09 operationeel moet zijn) en de identificatie daarvan, in het bijzonder stoffen die het endocriene systeem verstoren zodat ze prioritair worden opgenomen in het **vergunningsregime (opstellen van de lijst kandidaten en opname in bijlage XIV)**.
- Socio-economische criteria: de Bevoegde Autoriteit zal zijn wetenschappelijke capaciteit opvoeren om dit sociaaleconomische luik naar behoren te analyseren en operationeel zijn om de Europese methodologie die momenteel wordt uitgewerkt toe te passen.
- Verplichting voor de aanvrager van een vergunningsaanvraag om vervangingsplannen met een actieplanning uit te werken, ongeacht of het risico al dan niet naar behoren wordt beheerst.
- Via etikettering en/of enig andere relevant middel informatie verstrekken aan de gebruikers (consumenten, enz.) over vervangingsproducten die in het fabricatieproces werden gebruikt.
- In de subwerkgroep REACH van het CCIM een uitgebreide en volledige informatie organiseren over de minst schadelijke alternatieve chemische stoffen die er voor elke toepassing bestaan in overleg met de sector.

Maatregel 12: Een efficiënte uitvoering van foutloze, samenhangende en volledige invoering van de REACH verordening waarborgen

➤ **Beschrijving van de maatregel**

In maart 2007 werd er een subgroep CCIM REACH- Implementatie opgericht als een forum voor het nemen van beslissingen aangaande de verplichtingen die REACH voorziet. Deze subgroep volgde het REACH-netwerk op dat was opgericht voor de onderhandelingen in de Raad van Europa (2001- eind 2006). Over de benoeming van de Belgische leden in diverse comités die REACH voorziet, werd binnen deze subgroep onderhandeld. Momenteel wordt de nationale wetgeving aan de eisen van REACH aangepast. Hetzelfde geldt voor de onderhandeling over een nieuw samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat en de Gewesten. Daartoe werden juridische studies opgestart.

Het is in het algemeen zeer belangrijk om via effectieve en doeltreffende controles een gelijkwaardige behandeling van de actoren te waarborgen en om geen zwakke schakel te zijn waarvan free riders zouden profiteren en bedrijven gestraft worden, waaronder de KMO's, die aanzienlijke inspanningen leveren om zich naar de normen te schikken.

De voorstellen die uit de Lente voortkomen, zullen voor nuttig gevolg worden doorgegeven als dat relevant blijkt voor deze REACH-subgroep van het CCIM die overheidsactoren en stakeholders verenigt.

➤ **Standpunt van de stakeholders: consensus**

➤ **Politiek engagement**

De federale minister bevoegd voor leefmilieu zal waakzaam zijn voor:

- De uitvoering van de gecoördineerde implementatie door de ondertekening van een Samenwerkingsakkoord (einde van de voorbereidende studie op 1/10/2008).
- De ontwikkeling van een sanctieregime: via een wetgevende initiatief, de wet inzake Productnormen van 21 december 1998 wijzigen zodat de inspectiecapaciteit en de doelmatigheid ervan wordt uitgebreid.
- Rekening houdend met de socio-economische condities, inspecties voorzien en organiseren: creatie van een nationaal inspectieforum REACH, effectieve inspecties en formele mobilisatie van alle betrokken inspectiediensten (milieu, gezondheid en consumenten).

Maatregel 13 : Versterken van de Streven naar een betere werking/dienstverlening van de Belgische REACH-Helpdesk voor bedrijven

Opmerkingen

- Een oorspronkelijk door de FOD Leefmilieu en de Gewesten bepleit concept van samenwerking tussen de betrokken overheden werd niet gevolgd, toen werd beslist op een hoog politiek niveau, om de Helpdesk alleen aan de FOD Economie toe te vertrouwen.
- Er werd aangegeven dat door de FOD Economie al meermaals een initiatief (cf. het beoogde EXTRA-Net) daartoe werd aangekondigd, maar dat dit nog steeds niet concreet is gemaakt.
- De FOD Leefmilieu verstrekt aan de bedrijven de REACH-gerelateerde info die binnen haar taken valt ('concrete acties: REACH-rubriek op de website van DG5, het vormingsseminarie dat de DG5 organiseerde, de input in het netwerk helpdesk-EU).

➤ **Standpunt van de stakeholders**

Vertegenwoordigers van de ondernemers merken op dat door de betrokken Helpdesk meer inspanningen kunnen worden geleverd om deze Helpdesk voldoende bekend te maken. Ook de capaciteit om een afdoende antwoord te geven op de gestelde vragen kan volgens hen verbeteren. Zo meenden ze dat er een betere samenwerking vereist lijkt tussen de overheden om de door deze helpdesk verstrekte dienstverlening te verbeteren (nood aan meer capaciteit, meer kennis door te kunnen terugvallen op inzake diverse aspecten van REACH andere en vaak beter geplaatste overheden)..

De vertegenwoordigster van de FOD leefmilieu stelt niet het werk van de betrokken Helpdesk te kunnen doen, en verwijst naar de FOD Economie om een oplossing te bekomen voor de problemen die zich blijkbaar stellen. Ze signaleert bovendien dat de middelen die aan de DG5 werden toegewezen sterk moeten worden opgetrokken opdat het zijn rol als adviseur bij de andere besturen kan vervullen en zijn bevoegdheden volledig kan uitoefenen.

De vertegenwoordigers van het bedrijfsleven pleiten ervoor om gebruik te maken van een bundeling van alle expertise, inclusief deze die bij de gewesten beschikbaar is. Dit zou toelaten om de beperkte middelen optimaal te kunnen inzetten. Bovendien is het duidelijk dat een luik van REACH ook betrekking heeft op de gewestelijke materies, waardoor een goede betrokkenheid van de gewesten onontbeerlijk zal worden.

➤ **Politiek engagement**

De minister van Economie en Middenstand verbindt zich ertoe om de activiteiten van de FOD Economie toe te spitsen op de dienst van de KMO's en de Ondernemingen.

Maatregelen die niet werden overgenomen door de stakeholders

Geen

Maatregelen die niet werden overgenomen na de politieke fase

Maatregel 14: GUIDANCE: REACH Implementation projects

➤ Beschrijving van de maatregel

Dit voorstel geeft een nuttige denkpiste aan om de moeilijkheden op te lossen die de verschillende actoren ervaren.

De vertegenwoordigers van de ondernemers pleiten voor een vlugge beschikbaarheid van de diverse REACH Implementation projects (of RIPs) zodat de bedrijven weten waar ze aan toe zijn en het nodige kunnen doen met het oog op de implementatie van REACH.

De vele vragen om snelle duidelijkheid te bekomen werden begripvol bejegend door de leden van de Lente (ES/GM3), wel werd aangegeven dat de verantwoordelijkheid ter zake zich niet op het Belgische niveau situeert maar op het Europese. Hier dient België evenwel zijn rol te spelen op Europees vlak, en de bevoegde overheden dienen hun rol te spelen op Belgisch vlak, met een duidelijke en snelle communicatie naar de bedrijven over de gerealiseerde vooruitgang in deze belangrijke materie.

Het anders interpreteren van bepaalde aandachtspunten kan immers belangrijke consequenties hebben voor de specifieke verplichtingen die bedrijven hebben onder REACH. Vele bedrijven wensen daarom niet op basis van ontwerpdocumenten acties te ondernemen daar dit belangrijke wettelijke implicaties kan hebben.

➤ Standpunt van de stakeholders: geen consensus

➤ Politiek engagement: niet weerhouden in de fase van de politieke discussies

PESTICIDEN: verminderen en duurzaam gebruiken

Sinds 2005 bestaat er een federaal programma om pesticiden en biociden te verminderen dat tegen 2015 een doel nastreeft van 25 % vermindering in het landbouwgebruik en 50 % vermindering voor niet-landbouwkundig gebruik.

De EU gaat een richtlijn aannemen over duurzaam gebruik van (uitsluitend) pesticiden als aanvulling op de wetgevende handelingen over het in de handel brengen en over residu's van pesticiden. Er werden reeds coördinatiestructuren opgericht om zich op gecoördineerde wijze voor te bereiden op de omzetting en de toepassing van deze richtlijn.

Men dient te weten dat er elk jaar 10.000 ton pesticiden en 10.000 ton biociden in de handel worden gebracht. 50 % wordt in de professionele landbouw gebruikt, 25 % door particulieren en 10 % door de overheden. Omwille van onvolledige statistieken is het overschot onbekend, wat moet verholpen worden.

Vandaar de opdeling in

- vermindering en duurzaam gebruik van PESTICIDEN en BIOCIDEN
- de afhankelijkheid
- de reclame

in het kader van de Lente

Maatregelen waarvoor een politiek akkoord bestaat

MAATREGEL 15: Een nationaal reductieplan uitwerken (NAP)

➤ Internationale en EU-context

Voorzien door de toekomstige EU kaderrichtlijn "sustainable use of pesticides".

De verwachte publicatie van de kaderrichtlijn lijkt een goed moment om ook op Belgisch vlak een en ander voor te leggen.

➤ Beschrijving van de maatregel

Heel wat maatregelen inzake pesticiden zijn gewestelijke en/of gemeenschappelijke bevoegdheden en dat daarom een coördinatie (bv. onder de vorm van een samenwerkingsakkoord) zich opdringt.

Onderhandelingen met het oog op het uitwerken van een dergelijk coördinatie vallen dus op te starten.

De adviesraad PRPB wordt als adviesorgaan voorgesteld en de Werkgroep Pesticiden van de SCP als pilootorgaan voor het uitwerken van een dergelijk akkoord. Hiervoor wordt aangeraden om de bestaande structuren te gebruiken.

Hier moet nog in 2008 een aanvang mee worden gemaakt (uitwerken van een werkprogramma tegen het einde van het jaar).

➤ Standpunt van de stakeholders: consensus

➤ Politiek engagement

Federale ministers Volksgezondheid, Landbouw en Leefmilieu en de ministers van de gewesten en de gemeenschappen Gezondheid en Milieu + Vorming: de kaderrichtlijn tegen 2012 omzetten en het NAP vanaf de herfst van 2008 opstarten – de bestaande PRPB-structuren opdracht geven om het NAP voor te bereiden

Maatregel 16: het grote publiek betrekken

➤ **Beschrijving van de maatregel**

Verplichting vanuit Aarhus-Conventie en EU-richtlijnen van een publieke participatie. Gebruik maken van de PRPB-adviesraad: nagaan of iedereen erin vertegenwoordigd is. De geneesheren en de wetenschappelijke wereld zouden er alvast niet, of niet langer, in vertegenwoordigd zijn, wat een lacune is.

Bijkomend is via websites een ruimere en gecoördineerde raadpleging te organiseren.

Enquête onder het grote publiek over het globale pakket noodzakelijk: een gemeenschappelijke website van de verschillende overheden..

➤ **Standpunt stakeholders: consensus**

➤ **Politiek engagement**

De ministers van Leefmilieu, Volksgezondheid en Beroepsopleidingen zullen een enquête organiseren onder het grote publiek en gemeenschappelijk een NAP website creëren.

Maatregel 17: Adequate vorming voor professionele gebruikers

➤ **Beschrijving van de maatregel**

Het gaat met name om de training van de professionele gebruiker (getuigschrift voor professionele gebruikers). Dit punt wordt behandeld in de bestaande groep Pesticides Application Licence (PAL), waarin alle stakeholders zijn vertegenwoordigd.

Ook op het niveau van de Gewesten en de Gemeenschappen zullen maatregelen te nemen zijn. Er wordt hier gewerkt aan een systeem met 3 types van 'kenniscertificaten':

- een hoog niveau,
- een tussenniveau
- een lichter niveau.

Bestaande regimes zoals dit dat voorziet in een speciaal erkende gebruiker, zullen in dit nieuwe systeem worden geïntegreerd.

➤ **Standpunt van de stakeholders: consensus**

➤ **Politiek engagement**

De federale ministers bevoegd voor Leefmilieu, Gezondheid en Landbouw zullen een KB "Certificaten" opstellen voor goedkeuring in 2009 voor de inwerkingtreding in 2011 en dit om een redelijke en stabiele transitieperiode voor de sector te voorzien, rekening houdend met bepaalde professionele gebruikers waaronder de landbouwers die genieten van een vermoeden van een adequate vorming met in begrip van een titularis van landbouwdiploma. Ze geven mandaat aan de bestaande groep "licenties" in het kader van het reductieprogramma voor de operationalisering van de engagementen en beslissen over de uitbreiding voorafgaand aan de Werkgroep 'licenties' met het oog op de opname van de betrokken actoren die er nog geen deel van uitmaken.

Maatregel 18: Particuliere gebruikers verantwoordelijk maken

De kaderrichtlijn stelt enkel ter zake dat de mogelijke toegang tot een opleiding te voorzien valt (toegang tot een opleiding).

➤ Beschrijving van de maatregel

1° Bewustmaking: de biociden blijken steeds meer door particulieren te worden gebruikt. Er is dus nood aan duidelijke informatie, ook op de verkoopplaats die aangeeft welk product bruikbaar is voor welke toepassing. De behoefte bestaat om, naast het verbeteren van de kennis die klanten in tuincentra over bestrijdingsproducten hebben, deze maatregel te koppelen aan de opleiding van de verkoper van deze producten.

Wat de gewasbeschermingsmiddelen betreft, loopt er een project om elk middel voor te behouden hetzij aan professionelen, hetzij aan amateurs. Er is daarbij niet voorzien in een nadere omkadering van de verkoop aan amateurs. Deze discussie is lopende in de werkgroep PAL van het reductieprogramma. Een splitsing van de toelating voor gebruik inzake biocides door amateurs of professionelen moet ook opgesteld worden, ten minste voor insecticiden, rodenticiden, repellents en attractants.

Een groep stakeholders moet de verkoopbepalingen van pesticiden aan niet-professionele gebruikers verfijnen, naar het voorbeeld van wat er gedaan wordt met 'tuin'producten, die daartoe de opdracht zal krijgen.

De sensibilisering van niet-professionele gebruikers zou de redenering van de campagne 'zonder is gezonder' moeten volgen:

1. Identificatie van het ervaren probleem,
2. Zoeken naar oplossingen met een voorkeur voor niet-chemische alternatieven,
3. Als men chemische oplossingen gebruikt, de minst riskante producten kiezen en ze op de juiste manier gebruiken.

Een belangrijke bijdrage zou geleverd kunnen worden door de gesplitste erkenning (amateur/professioneel gebruik) van de pesticiden. De informatie aan de (potentiële) amateur-gebruiker moet evenwichtig en duidelijk zijn en moet goed aangeven wat de voor- en nadelen van een product zijn. Ook informatie over alternatieven dient hierbij aan bod te komen.

Concrete maatregelen:

- Opstellen van concrete fiches: brede verspreiding van de fiche van de FOD Volksgezondheid "Biociden en Pesticiden: niet zonder risico's".
- Campagnes en informatie naar kwetsbare groepen toe, m.n. kinderen en zwangere vrouwen. Dit kan bv. door het opleggen van bepaalde waarschuwingssinnen op het etiket (bv. "niet gebruiken bij zwangerschap, in het bijzijn van kinderen of op plaatsen waar kinderen wonen").
- Het personeel van kinderdagverblijven en het medisch corps moeten eveneens beter geïnformeerd worden over het gevaar dat het gebruik van pesticiden met zich meebrengt.

2° Wettelijke afscheiding van de toelatingen: Phytofar benadrukte wel dat de producten die op de markt zijn, werden toegelaten op basis van een wetenschappelijk dossier. Zij zijn uitgesproken voorstander om goed gebruik ervan te promoten. Zij zijn eveneens voorstander van een snelle verdergaande splitsing van de erkenningen (groot publiek/professioneel gebruik) met voldoende middelen in de administratie om dit uit te voeren. Alternatieven worden verwelkomd, maar moeten natuurlijk aan dezelfde criteria voldoen.

➤ **Standpunt van de stakeholders**

Algemeen wordt de nood aan meer informatie erkend (nood aan meer omkadering van de particuliere koper, maar geen consensus over hoe dit best kan gebeuren).

➤ **Politiek engagement**

De federale ministers van Milieu en Volksgezondheid zullen contact opnemen met de (distributie) sectoren om tegen midden 2009 sectorakkoorden te lanceren en te formaliseren + begin 2009 uitwerking en aannemen van een KB over de scheiding tussen de erkenningen en de vergunningsdossiers voor particulieren.

Maatregel 19: Vermindering van 'pesticide use in sensitive areas'

➤ **Beschrijving van de maatregel**

Het beleid ten aanzien van de bedoelde "sensitive areas" valt grotendeels te kaderen binnen de gewestelijke bevoegdheden. Informatie afkomstig van de toepassing van bepalingen die pesticidengebruik in gevoelige gebieden willen verminderen, moet systematisch worden verspreid van de gewesten naar de PRPB zodat ze wordt gecentraliseerd en een weerslag in het hele land kan hebben. Innovaties, beleid en performante oplossingen zouden dan beter bekend zijn en zouden ernstige besparingen mogelijk maken. Ook de wetenschappelijke gemeenschap zou er baat bij vinden. Zo kunnen beperkingen zich opdringen ten aanzien van parkgebieden, recreatiegebieden, natuurgebieden, woongebieden ... .

Bepaalde categorieën van producten die binnen gebruikt worden (in ziekenhuizen, scholen, kinderdagverblijven) zouden voor zover het gaat om het beperken van de gezondheidsrisico's wel onder de federale bevoegdheid vallen (gebruik te controleren en te reglementeren vanuit het oogpunt van de volksgezondheid).

Er wordt op gewezen dat initiatieven die in dit verband worden genomen (en die dus vooral vanuit het gewestelijke niveau zullen komen) aan het EU-niveau moeten worden gemeld.

➤ **Standpunt van de stakeholders: consensus**

➤ **Politiek engagement**

De federale minister bevoegd voor gezondheid zal een controle lanceren van het binnenhuisgebruik van bepaalde prioritaire producten (ziekenhuizen, crèches, scholen)

Maatregel 20 : 'Handling and storage of pesticides and their packaging and remanants'

➤ **Beschrijving van de maatregel**

Het beheer van de lege verpakkingen, vervallen producten en de spuitresten is duidelijk ook een gewestelijke bevoegdheid (afvalproblematiek). De activiteiten van Phytofar Recover bieden reeds een antwoord op de problematiek van lege verpakkingen en vervallen producten, althans wat de professionele producten betreft.

Bepaalde aspecten inzake stockage van pesticiden worden geregeld door het federale niveau en gecontroleerd door de FOD-DG5 en het FAVV (ze maken nu nog deel uit van het KB van 1994). Een aantal vereisten inzake spuitlokalen zijn opgenomen in de sectorgids plantaardige producten en worden gecontroleerd door het FAVV of door externe onafhankelijke controle-instellingen. De Gewesten hebben ook veel mogelijkheden om meer te doen (informering; bio-remediatie systeem) aan de puntlozingen en pragmatische oplossingen wettelijk te ondersteunen.

➤ **Standpunt van de stakeholders: consensus**

➤ **Politiek engagement**

Het betreft een strikte gewestelijke materie vandaar valt het buiten het voorwerp van de Milieulente.

Maatregel 21 : 'Pesticides indicators'

➤ **Beschrijving van de maatregel**

Wij zijn op dit gebied voorlopers maar zitten met uiteenlopende indicators (SEQ, PRIBEL ...), waardoor er een risico bestaat van verwarring. Er is nood aan een selectie van een aantal indicatoren die gemeenschappelijk zijn voor ons land. Men kan hiertoe komen door het samenbrengen van de betrokken experts (krachten bundelen, koppen bij elkaar steken). Dit is reeds opgestart als het "Indicators Committee". Ook bijkomend wetenschappelijk onderzoek lijkt vereist. Ook werd gewezen op nog andere mogelijke financieringsbronnen (fonds voor de grondstoffen , contractueel onderzoek, gewesten ...).

Ook het gemis van basisgegevens mbt bepaalde alternatieven (dit overstijgt de indicatorediscussie) vormt een probleem dat dringend verder onderzoek vereist.

De overheden beschikken momenteel al over de verkoopcijfers, maar specifieke monitoring naar plaatsgebonden fenomenen e.d. laten deze niet toe.

Bovendien zit er een nieuwe EU-richtlijn aan te komen i.v.m. de statistieken inzake verkoop en gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

➤ **Standpunt van de stakeholders: consensus**

➤ **Politiek engagement**

De federale ministers bevoegd voor leefmilieu, volksgezondheid en landbouw zullen waakzaam zijn voor de verbetering van bestaande mechanismen van de inventaris en statistieken.

Maatregel 22: Financiële instrumenten

➤ **Beschrijving van de maatregel**

Federaal: De nieuwe jaarlijkse bijdrage ("cotisation") bracht in 2008 ongeveer 2,4 miljoen euro op voor de pesticiden. Ook voor de biociden bestaat zo'n bijdrage. Momenteel is nog geen volledig zicht op alle in het kader van het PRPB verwachte kosten en de daartoe vereiste inkomsten.

Ook moet er nagegaan worden of er geen verhoging vereist lijkt om ook maatregelen mee te kunnen financieren die kaderen binnen de gewestelijke bevoegdheden mbt pesticiden.

De heffing voor pesticiden voor amateurs is significant hoger dan die voor de professionele sector. Voor de biociden (nog niet gescheiden erkenningen) is die dan weer veel lager, omdat de verkoopprijzen doorgaans veel lager liggen.

➤ **Standpunt van de stakeholders**

Consensus (In afwachting van een vollediger zicht op de financiële noden in het kader van pesticidenbeleid wordt er momenteel niet gepleit om de bestaande heffingen en bijdragen aan te passen.

➤ **Politiek engagement**

De federale ministers bevoegd voor milieu, volksgezondheid en landbouw, de gewestelijke en gemeenschapsministers zullen gezamenlijk de financieringsbehoeften van het NAP onderzoeken.

Maatregel 23 : Afhankelijkheid van pesticiden

➤ **Beschrijving van de maatregel**

Het lijkt ter zake best om zich in te schakelen in de EU-context. Het onderzoek dient breder te zijn dan wat ter zake in Denemarken destijds gebeurde. De diverse voordelen voor de maatschappij vallen te onderzoeken. Ter zake werd in het themadossier verwezen naar de Deense aanpak. Een multidisciplinaire benadering is volgens GM3 nodig om een en ander goed te kunnen inschatten. Ook kan dit leiden tot bepaalde neveneffecten zoals het afhankelijk worden van import vanuit andere landen (bv. Denemarken dient veel voor broodproductie massaal in te voeren vanuit Frankrijk). Dit kan ertoe leiden dat een ander land bepaalde pesticiden in hogere mate dient te gebruiken (door onze aversie voor bepaalde pesticiden, worden die dan elders meer gebruikt) wat weegt op de realiseerbaarheid van reductiedoelstellingen door dat andere land (bv. Frankrijk).

Hoe zorgen dat een dergelijk beleid duurzaam kan zijn? Een dergelijk onderzoek zou nuttig kunnen zijn. De landbouworganisaties vragen zich wel af of dit zinvol en prioritair is, aangezien onze landbouw zich toch in een EU-kader afspeelt? Ook hebben zij schrik van onrealistische doelstellingen.

Welke factoren spelen hier mee (macro-economie)? Ook buiten de EU deed men ter zake onderzoek, bv. in de VS.

➤ **Standpunt van de stakeholders: consensus**

➤ **Politiek engagement**

Verwijzing naar de transversale vraag naar een socio-economische evaluatie (zie maatregel 9).

Maatregel 24: Pesticiden en Reclame

➤ **Beschrijving van de maatregel**

Tot omkaderde reclame komen die vergezeld gaat van boodschappen waarmee men een beredeneerde strijd kan aangaan zoals in het programma 'zonder is gezonder'. De voorkeur geven aan informatie en met name aan alternatieven (methoden en producten) en de keuze van de beste toepassingstechnieken als dat nuttig is.

➤ **Standpunt van de stakeholders**

Gedeeltelijke consensus (wettelijk verbod vs deontologische code)

➤ **Politiek engagement**

De lancering en de heropmaak van de informatiecampagne door de bevoegde autoriteiten.

Maatregelen die niet werden overgenomen door de stakeholders:

Geen

Maatregelen die niet werden overgenomen na de politieke fase

Maatregel 25: Specifieke maatregelen ter bescherming van het aquatische milieu

➤ Beschrijving van de maatregel

Bepaalde maatregelen, met name de productgerelateerde (bv. berekening van de bufferzone per product) situeren zich op het vlak van het federale, andere op het gewestelijke vlak (algemene bufferzone, sensibilisatie van het publiek). Bepaalde in dit kader erg relevante info, vnl. deze inzake monitoring, bevindt zich bij de gewesten. Het gaat om informatie die belangrijk is voor de goede werking van het erkenningscomité (federaal). Momenteel krijgt dit Comité niet systematisch dergelijke monitoringgegevens, en krijgt zij deze ook niet op een gestructureerde manier. De gewesten zijn sinds meer dan een jaar vertegenwoordigd in het erkenningscomité, wat mogelijk kan aangegrepen worden om tot een oplossing te komen met betrekking tot dit probleem. Drinkwatermaatschappijen hebben ook hun gegevens, en ook die gegevens ontvangt het comité niet systematisch.

De Gewesten vallen te sensibiliseren om het nodige te doen om hieraan (zie kader-Richtlijn) uitvoering te geven. Informatie afkomstig uit de toepassing van bepalingen die het aquatisch milieu beschermen, kan systematisch worden verspreid van de gewesten naar de PRPB zodat ze wordt gecentraliseerd en een weerslag hebben in het hele land. Innovaties, beleid en performante oplossingen zouden dan beter bekend zijn en zouden ernstige besparingen mogelijk maken. Ook de wetenschappelijke gemeenschap zou er baat bij vinden.

Verder werd de vraag gesteld of de momenteel uitgevoerde monitoring al voldoende is? Deze monitoring kreeg vorm op basis van de parameters bepaald in de kaderrichtlijn water.

Lacune: biocidenstoffen worden momenteel niet meegenomen in deze monitoring.

➤ Standpunt van de stakeholders: consensus

➤ Politiek engagement

Het betreft een strikte gewestelijke materie, vandaar valt het buiten het voorwerp van de Milieulente.

Persistente organische pollutanten (pop's)

Maatregelen waarvoor een politiek akkoord bestaat

MAATREGEL 26: Een nationaal toepassingsplan opstellen

➤ Beschrijving van de maatregel

De diverse onderdelen voor het voorgestelde National Implementation Plan (NIP) in het kader van het Verdrag van Stockholm, worden momenteel aan publieksconsultaties onderworpen.

Het is hier vooral van belang dat ons land tracht gewicht uit te oefenen op het internationale debat.

Er is nood aan het stimuleren van onderzoek zoals voorzien in de Stockholm Convention in het kader van het gebruik van alternatieven. België dient zich te verzetten tegen DDT en lindaan die het onderzoek naar alternatieven tegenwerken. Op internationaal vlak wordt het gebruik van DDT immers terug aangemoedigd (vanuit de Wereldgezondheidsorganisatie, en omdat het vele mensenlevens zou redden is er terug meer gebruik als indoorspray).

De in dit kader betrokken pesticiden zijn echter al lang verboden in België.

Ook textiel en plantaardige producten (niet-voeding) zijn vaak gecontamineerd door dergelijke POPs (DDT, lindaan ...): er is nood aan striktere controles op dergelijke producten die komen van buiten de EU. Voor ingevoerde levensmiddelen voert het FAVV wel degelijk controles uit naar de aanwezigheid van niet toegelaten residugehalten. Vastgestelde inbreuken die een gevaar inhouden voor de consumenten worden in de EU verspreid via het Rapid Alert System (RAS).

➤ **Standpunt van de stakeholders:** consensus

➤ **Politiek engagement**

Federale en gewestelijke ministers Milieu, Landbouw: Afwerking van het Nationaal Plan in de ICL eind 2008 – engagement van GICLG om de monitoring van DDT en diverse POP's in moedermelk verder te zetten en die op dit niveau aan te vullen met informatie van professionals.

Maatregelen die niet werden overgenomen door de stakeholders: Geen

Maatregelen die niet werden overgenomen na de politieke fase: Geen